

EL NADAL D'ENGUANY

AQUEST NADAL

—Què donarem?—, la canço preguntava, i responia el repic de Nadal.
Tothom donava de grat i cantava, que les cançons fan el compte cabal.

Tebiejava, i la neu era fosa:
per un solall cada cor en val mil!
i les estrelles fent rams de mimosa
cobricelaven la Rosa d'abril.

Eren els dies tan bons sense pressa,
amb les colors de la mel i la llet
i amb aquell gust amb què el temps pren i bressa
i aquella olor que no troba retret!

■ aquell espai com a casa, que el sostre
a toc de mà fos el cel. I aquells mots:
—Què donarem?— El donar fa més nostre
l'alta bonesa del goig que és de tots.

L'alta bonesa. Ciutat que et castigues
mudant la dita del cant de l'esplai
i les mimoses se't tornen ortigues
i les estrelles es fónen d'esglai.

I el fred que tens és perquè les campanes
tenen el pit com els homes rebel,
i tu els batalls, com els cors, ja no manes;
i no repiquen els salts dins el gel.

Perquè la dita estrafes i preguntes:
—Què em donaran que em defensi el tresor?—
i de les penes de tots, totes juntes,
l'amagatall vares fer del teu or.

Com guerniries el jas del Nen pobre
si la pinassa i la palla has venut
i és mal coixí el que pots té amb l'or que et sobra
i no tens falda ni al pit tens virtut?

Jo de ma llar deixaria la taula
per un Nadal fet al mig del carré,
Jo vinc Ciutat, a tornar la paraula
de la canço de l'Infant que revé.

Cal que cantéssim el «Noi de la Mare»?
—Què donarem que li sapiga hò?—
Al com el pit es desglança i s'amara
de la tonada que porta aquell sol!

Llàgrimes vull, que és el plor el senderi
aplegador i el senyal més humà.
Entre nosaltres no hi hagi misteri!
Llàgrimes vull, que l'Infant somriuria.

J. M. LOPEZ-PICO

XXIV-12-1919.

Conversa amb un pollastre

M'estava a la meua cambra de treball — una cambra petita, per les parets de la qual els llibres s'amunteguen — mig abocat a la taula d'escriptori, sota la finestra que dona al celobert. Amic, com sóc, de l'aire i de la llum, tenia la finestra esbatanada i per ella m'amarrava de la benigna tebior barcelonina d'aquests dies.

Absorbí en la lectura, m'havia absortit de tot el que em voltava. Però, heu's aquí que, de sobte, m'ha percutit un xiscle de dona, i la patcada d'un objecte, que queia sobre la meua taula, m'ha acabat d'alarmar. A l'últim, el bolxevisme em buscava el cos, com a cada mortal.

Passada la sorpresa, he mirat l'objecte caigut, i encara m'he sorprès més quan he vist que, darrera d'un esforç, es-redreçava. Era un pollastre, que s'havia escapat del pis de sobre. Però, quin pollastre! Ben plantat, amb un plomatge que tenia tots els canviants de l'or, amb una cua superbament ondulada i una barba llarga i una cresta que li donaven el color i la majestat del sol quan es lleva. Vaja, que no he pogut resistir la temptació de passar-li la mà per l'esquena.

El pollastre no ha fet senyal de moure's — en acabat m'he adonat que duia les potes lligades —, però baig de confessar que m'ha mirat malament. Després, començant que els meus intents no eren cobdiciosos sinó purament sensuals, m'ha anat agafant confiança. Aleshores, per un prodigi d'invencibilitat, «he sentit» la veu solenne i descoratjada del pollastre. I, en veritat us dic, que «hem tingut» aquesta conversa:

—Jo veieu com m'haig de veure. El rei del camp, privat de moviments i entre quatre parets ombrívols.

—Corren uns temps molt dolents.

—Fa quatre dies que tot m'era patia. Cap d'una família molt nombrosa, vivia en una masia de la Costa, rumbejant-hi el meu orgull, fent la llei a tot l'aviram, des de la polla preferida fins al pollet acabat de néixer. No hi heu estat mai, a pagès, «vós»?

—Algunes vegades. Per cert, que conservo un mal record del cant matinal de «vosaltres», els pollastres. I us diré per què. A mi em costa molt de dormir en un llit que no sigui el meu, i em passa, invariablement, que quan estic a punt d'aconseguir-ho, aquella estridència em desvetlla.

—Si que sou delicat de jeia. Però, anem al cas. Jo vivia, com vos insinuava, amb tots els prestígit d'un emperador. A l'estiu, principalment, la meua vanitat no coneixia límit, perquè els senyors venien a viure «amb nosaltres» i la pubilla — una noia lla-

menca, però que feia molt bonic — m'ensenyava als convidats.

—Recordo alguna feta per l'estil.

—Dels senyors em ve, precisament, l'esser un pollastre saberut. De seguida us en fareu càrrec. En un angle del pati de la masia hi havia un eucaliptus, que era, entre els arbres de la seva mena, si fa no fa, com jo entre els pollastres. Doncs, heu's aquí que la mestressa, que es una gran senyora, s'asseia a l'ombra de l'eucaliptus i es posava a llegir. Com a llegir, val a dir que llegia poc, perquè la xafogor de l'hora, que era la d'havent dinat, l'entrebaltava abans de gaire, fent-li abandonar el llibre a la falda. Jo, que mai no he estat un pollastre reaccionari, vaig treure'n partit amb el bec, suauement, molt suauement, li arrebaçava les ulleres i, posant-me les, vaig començar d'heure-me les amb els llibres, repetint l'operació cada tarda.

—Es curiós.

—I consti que no us ho explico per fer el presumit, sinó perquè, com que comprenc que vos sou, «ambé», un subjecte de lletres, voldria fer-vos una consulta. Quina relació tenim els pollastres amb el Nadal, per condemnar-se's a pagar la festa? Us confesso que mai no n'hi he trobada cap, i això que «jo» i la mestressa llegíem preferentment històries piadoses.

—En efecte. Pels llibres sagrats, sembla que els hebreus celebraven les diades menjant xais. De l'únic pollastre que tinc notícia, és del de la Passió. I encara se'n fa retret només que pel seu cant.

—D'acord, «company». Però deixem de banda la digressió. Pel que us porto expressat, ja heureu entès que vivia a cor que vols cor, que desitges. L'únic contratemps de la meua vida fou la presència al meu galliner d'un pollastre, que era un fatxenda de marca major. Però, aviat vaig desempellegar-me'n.

—I com heu vingut a parar a Barcelona?

—Aquest és el meu calvari. Fa un parell de dies m'agafaren a la força i, encara no m'explico com, vaig trobar-me penjant de l'espatlla d'un bordegàs, lligat de pots amb un meu company que, mai dirieu qui era? Aquell pollastre que havia tret del galliner a picotades! N'hi havia per ferir-se.

—Ja és cas.

—El demés no cal que vos ho expliqui. Del bordegàs a la cuina i de la cuina a mans de les criades del vostre veí. Allí és on m'he fet càrrec de la fi que m'espera, veient la que feia el meu rival, al qual han obert un trau al coll, per on se li ha exhalat la vida en forma de fopada de sang, prèvies una o dues batzegades de pots. Després l'han plomat, li han batat els dintres i l'han omplert de prunes i altres ingredients llepolis. Ja compendreu si he tingut motius per esguimbar-me. Sembla mentida que això sigui possible en la «nostra» època!

—No em negareu que és una època completament civilitzada?

—Aquesta és tota la «vostra» civilització: esteu ja a punt de cruspir-vos a algú i encara disimuleu la intenció perversa, fardit-lo de compliments.

Estant en aquest punt de l'estrany diàleg, el pollastre jo «hem sentit», amb idèntic astorament, sonar el timbre de la porta: en la minyona de l'estadant de dalt.

Joan DRAPER

Benedicció de la taula

Bene! Senyor, la taula que hem parat i queheu proveït amb la mesura vostra i, cor un invisible convidat, no us aparteu, Senyor, de vora nostra.

Que aquests fruits saborosos els devem als vstres camps que tenen tant cel sobre, aquels gran camps que'ns fan, quan hi passem, nostr figura mesquineta i pobra

Si el pa heu tornat en carn i en sang el vi, torna-nos en amor tota conversa, i no'ns neguen quan sortirem d'aquí, el vstre avis si fem la ruta adversa.

Queis nostre afany merèixer i abastar, darrera tot esforç i tota prova, veu'ns ben junts, com ara, i reposar en beta pau, que serà eterna i nova.

El nostre Naixement

Aquest any, a casa fem un Naixement de moda. De primer hem tret els petits retols que duia l'àngel del Naixement: «Glòria a Déu en les altures i pau als homes de bona voluntat». Després, hem tret l'àngel i tot. Evidentment, l'àngel no hi era sinó per dir allo, i com que els altres àngels ho repetien («el que hi havia damunt l'alzina nevada, el que hi havia davant l'era de la masia i el que obria els braços davant les dones del safareix») també els hem anat treient. Després hem suprimit les ofrenes de la gent humil que anaven al Portal, perquè la gent humil aquest any no pot fer-ne. I aleshores ens ha semblat que aquella gent, sense ofrenes, més aviat faria tristesa a Jesús infant. I els hem retirat completament i els hem amagat a la cova que fa, vista per darrera, la muntanya de suro. Després hem tret el Rei que duia l'or, perquè això de donar or

al Fill de l'Obrer, seria atorgar-li una mena de participació en els beneficis. Després hem tret el Rei que duia l'encens, perquè en aquest temps ningú pensa en flairosos núvols inofensius, i d'altra banda, la flaire de l'encens es mesclaria amb la olor, desplaçant a Déu, dels sacrificis humans. En acabat hem tret el Rei que duia la mirra, perquè massa amargor que sentim en el fons de les nostres ànimes i massa cargolada tenim la boca. Després hem parat el molí, i li hem tancat la porta. Després hem parat l'esclopèria i li hem tancat la porta. Després hem obert les portes de l'esclopèria i el molí, però posant damunt el brançal de l'una i de l'altra un retol que deia: «Casa de préstecs». Després hem trobat que la Sagrada Família, sense ningú que en fes cabal, fela un parper molt desairat, i l'hem desadada al calaix per un altre any.

Josep GARNER

Nadal de penitència

Molt tristos Nadals s'han passat, a les nacions que eren en guerra, des del 1914. Però, amb tot i l'estalvi de sang i ruïnes, que aquí no ens toquen, cap haurà tingut l'amargantor del Nadal nostre d'enguany. Sota el foc i la invasió, a Bèlgica i a França, o patint fam als països centrals, la gent tenia un consol molt veritable: la unió estreta dels cors davant de l'opressor i l'enemic. A Catalunya, l'agor de boca que sentim arriba més forta que la guerra de nacions i més que una guerra civil: és un trencament més íntim. És la guerra social, el divorci a l'engrós.

Sense unió, àdhuc en el perill i el patiment, no hi ha interior alegria. Es pogué passar en jolosa camaraderia el Nadal a les trinxeres gelades, o en les llòbregues casamates dels forts. I, en canvi, en el desembre suau de Barcelona i en ple bullir aparent de la circulació ciutadana, no hi haurà pau en el dia de pau per excel·lència. Els rics mateixos, quina felicitat podran sentir?

Es que Nadal no es sols una festa ciutadana ni la principal festa de família. Adhuc religiosament parlant és més que una festa. Això és l'exterior d'una realitat profunda, dolça a la humanitat, però greu tant com dolça. La vinguda del Senyor, a veure què fan els homes. El misteri de la Humilitat del Senyor.

Compendreu avui que un amo, en plena rebel·lió obrera, es fes obrer per a ensenyar als obrers de treballar i de viure — sabent de cert que el matriarcat? Doncs, això i molt més que això va fer Déu, fent-se home en plena rebel·lió de la humanitat.

Ara baixa el Senyor altra vegada. I, com ens troba? Matrimoni esguerrat: els casats geuen d'esquena i es neguen l'un a l'altre el respecte i el pa.

Trista vigília de la trista Pasqua, lleigeix el manifest de la Federació Patronal de Barcelona, als periòdics del diumenge, i hi lleigeix una cosa que fa tremolar, sobre tot aquests dies de preparació espiritual: Ho deixo en castellà, tal com estava:

«Son las masas obreras las primeras que han de bendecir este movi-

miento, que las reintegra a su plano de acción, para que cumplan los fines que el Destino les señala y no aniquilen sus energías en esperanzas utópicas...»

Perquè els obrers compleixin els fins que el Destí (amb majúscula i tot) els senyala... El Destí! No té millor divinitat per invocar, la Federació Patronal de Barcelona?

Les paraules són més greus com més poderós qui les pronuncia, i com més solenne l'ocasió. L'organisme que té a les mans directament o indirecta tota la indústria i riquesa de Catalunya, en plena guerra de classes, al mig d'una batalla que fa tres setmanes que dura i que manté a centenars de milers d'obres i les famílies sense jornal, quan es juga la vida i la sort de la nostra indústria i de la nostra terra i de tota Espanya, fa una declaració d'ateisme. Creu en el Destí: per tant, no creu en Déu.

Mal podíem pensar que als senyors que són el verb de l'estament patronal, haguéssim de recordar-los el primer precepte del Decàleg, el primer manament de la llei de Déu: «No tindràs altra Déu fóra de Mi».

Invocar el Destí, com a suprem principi de causalitat i de finalitat, i, per tant, com a suprema autoritat i font d'obligació, és també tota una mentalitat i tot un programa: Quina garantia de pau social, d'ordre, de moral i de justícia pot tenir qui des d'una situació eminent i en possessió d'una força poderosa, imita als anarquistes de l'enterrament de l'altre dia i es negui a descobrir-se davant del Patró Suprem de l'univers, davant de l'Amo únic de tots els homes, causa i origen de tota autoritat, de tot poder i tota llei i de tot deure humà?

Deixo al cor dels llegidors, ferit com el meu, descabellar tota la sèrie de deduccions que flueixen d'aquesta confessió de paganisme. Com pot comprendre el cristianisme el qui creu en el Destí?

Una blasfèmia a dalt, fent chor a les blasfèmies de baix. I així ens preparem per Nadal!

Ah, No serà pas nit d'alegria, serà nit de misèria i de discòrdia. Jesús infant trobarà les cases fredes i els cors freds.

No Li cantem corrandes. Demanem-Li perdó. No diguem pas «Què li darem al Noi de la Mare?», que semblaria un sarcasme. Diguem més aviat: «Jesucrist—la passió vostra...» Perquè ja la hi hem anticipada.

Ah, Senyor! No ens escolten. Passeu sense mirar. Si ens donéssiu tot el que mereixem, aquest seria l'últim Nadal de Catalunya.

R. RUCABADO

Avís:

Per a donar un dia sencer de descans al personal que intervén en la confecció de LA VEU DE CATALUNYA, i seguint el tradicional costum d'honorar el Senyor en la festa de la seva Nativitat, deixarem de publicar les edicions corresponents al dijous, vespre, i al divendres, mati.

R. SUBIRACH SENTIES

O. A. BOER; 52 Boulevard Edgar
Quinet, PARIS

LA DIADA DEL CORPUS

El Corpus de Sang

Aquest episodi dramàtic és un punt culminant de la història de Catalunya. La seva importància no està en el drama mateix, sinó en els seus antecedents i en les seves conseqüències. En tota la història de la nació catalana, mai el divorci entre Catalunya i Castella no ha arribat a tals extrems de gravetat, ni mai els catalans no han sentit tan fortament la viror de la raça, com en aquells dies del 1640.

Es per aquesta significança transcendental, i no pas pels fets en si mateixos, que els nacionalistes catalans commemorem aquella jornada del Corpus, en la qual les daurades ginesteres dels turons que envolten Barcelona van teyir-se amb reflexos vermells.

L'ira del poble, aquell dia va portar a la revolta i la violència. Però de l'horror de la tragèdia en foren responsables els opressors i els injuriadors de la terra nostra. Catorze anys d'allotjaments il·legals de les tropes del rei d'Espanya; catorze anys de vexacions, d'ofenses vilissimes, de crims dels oficials i els soldats emparats per les autoritats reials, van fer inevitable l'escalf de la revenja, la feta de les hosts homicides.

D'aquella feta en va venir, mesos després, la separació de Catalunya del reialme espanyol i l'anexió voluntària a la França. Catalans i francesos van vèncer els exèrcits de Felip IV, fins que les dissensions entre aquells van fer canviar l'aspecte de la guerra. Tot i això, els catalans, en pactar amb Felip IV l'any 1652, van poder conservar lliurs constitucions autònomes.

Hom ha censurat els nacionalistes catalans perquè commemorem la data del Corpus de Sang, al·legant que es tracta d'un episodi criminal, repugnant i odiós.

Sostenir això és desfigurar els fets. Per lamentable que sigui sempre el vessament de sang, per cert que pugui ésser que entre els segadors revolats hi havia gent fèrbola, els catalans no tenim per què avergonyar-nos d'aquest episodi de la nostra història. No va ésser sinó una d'aquelles explosions violentes de l'ira popular, explosions que veiem a la història de tots els pobles. No fou un cas de fanatisme, ni de crueltat, ni de ferocitat, sinó la protesta d'un poble que era burxat i maltractat feia molts anys. Si el Corpus de Sang va ésser un crim feroc, ¿què serien les Vespres sicilianes? ¿Què seria l'alçament madrileny del Dos de maig?

D'altres n'hi ha que presenten la revolta del 1640 com a un moment de la lluita d'una Catalunya esquiva i tanca-dada contra les naixents idees de llibertat política. Però, es fa molt difícil de creure que la casa d'Àustria, la qual apareix dins la història tota voltada d'ombres de fanatisme i d'absolutisme, representi aqueixes idees. El cert és que la llibertat política estava representada millor en aquells temps per En Pau Claris, el cabdill català, que no pas pel comte-duc d'Olivares, ministre del Rei.

N'hi ha prou amb llegir els relats dels fets del 1640 i de la guerra contra Espanya, tant els favorables com els contraris a Catalunya, des de la història del portuguès Mel'lo als escrits dels castellans Quevedo i Rioja, per a adquirir la convicció que allò va ésser, principalment, un xoc de pobles, un conflicte polític entre dues nacions, a propòsit de la defensa de la personalitat i els drets de Catalunya. Com escriu Mel'lo, «todo el escándalo y descontento de los plebeyos tenía por objeto la opresión de su patria». La revolta dels segadors va tenir per vera causa l'agressió conscient i brutal dels drets dels catalans. I més encara que dels drets, de la dignitat. Que una de les més vives característiques dels catalans és, en efecte, el tenir molt encès el sentiment de la dignitat, així la individual com la col·lectiva. El comte de Santa Coloma, víctima de la seva corvadia el dia del Corpus de Sang, deia despectivament que els privilegis i drets de Catalunya eren cosa dels temps de les ballestes.

Els catalans d'avui commemorem la jornada del Corpus de Sang perquè la remor tempestuosa de les falcs rebels és per nosaltres una veu de la història que ens crida a la lluita per les nostres reivindicacions. No tenim ara per venjar els assassinats, les violacions, els incendis i els robatoris que van venjar els nostres avant-passats el dia del Corpus de l'any 1640. Però hem de treballar encara per a imposar el respecte a la llibertat i a la dignitat del nos-

tre poble, per a reconquerir els drets de la nostra llengua catalana, ànima nostra; per a restaurar enterament el caràcter nacional de Catalunya, que la dominació unitària ha malmès; per a guanyar-nos, en fi, l'ampla autonomia que ens permeti viure i créixer lliurement a l'ombra de les pròpies institucions.

A. ROVIRA I VIRGILI.

Processó humil

Canta, canta, llengua mia
el misteri gloriós
de la Santa Eucaristia....
Com encenser olorós
flamegi l'estrofa pia...
Voli el fum deliquiós.

Sortiu, Jesús, sense espera
com l'Esposa del Cantà:
«blanca de flò és la pomera,
i el magraner s'empurpra,
ja té figons la figuera,
borrona la vinya ja.»

Com en temps de Palestina
passau, i passau fent bé.
Obriu vostra Ma divina
i sembrau a té qui té,
el bon blat que aquí germina
però el cel n'és el grané.

Vos comandaveu les roses,
plenes de benedicció
d'heu vostres mans desceloses
pel miracle i pel perdó.
Mai per mai feu tantes roses
cap roser de Jericó,

com en vostres dit floria
el miracle esbadellat,
ni tant de bàlsam sortia
del balsàmic Galaad,
com perdó qui el món omplia
d'olor de nard escampat.

Veis? La rosella ufanosa
vibra d'adoració,
i desplega tremolosa
ardent i plena d'olor,
sa porpra més gloriosa
que la del rei Salomó.

De darrera una bardissa
bela un cabrit astorat.
Una branca blinca-dissa
de garrové us ha tocat
com la dona hemorroissa,
i és romàs extasiat.

Vos heu pres de la figuera
la paràbola vital;
a l'ombra qui refrigera
trobau apostols, si us cal;
beneiu, doncs, la figuera,
beneiu el figuerall!

Un bou sobre la pastura
humil s'es agenollat;
amb mirada miansa i pura
d'infant vos ha adorat.
Oh quin èxtasi fulgura
dins son ull meravellat!

L'olivera monstruosa
ja vos mostra el tronc leprós.
Sobre la soca ullastrosa
digau: «Jo vull!» amorós;
i en unció pietosa
ratjarà l'oli abundós.

Vos estimau l'olivera,
l'olivera confident
qui viu eixuta i austera,
longànim i pacient,
i abriga amb sa cabellera
vostre únic defalliment;

L'olivera compungida,
arbre de suavitat
qui seny flueix recollida
per son tronc aturmentat
l'oli qui clou la ferida,
l'oli qui fa claredat.

L'oli qui fa flama incerta
i no es mou del vostre altà,
i que en la buidor deserta
l'ombra augusta fa saltà
com una verge deserta
qui porta un llum en la mà.

En cada cauda vellesa
de l'olivar, si convé,
feis brollar la juvenesa
de les branques del primé
oh, Jesús, vara promesa
de la soca de Jessé,

fresca flor de profecies
pujada d'antiga rel,
dau a l'arbre antic de dies

la saba que ungeix, feel,
sacerdots i monarques
d'om n'ungia Samuel!

Mirau el blat qui madura,
arreu pel camp desplegat.
Llambreja com l'armadura
vasta de Sauí armat....
Mirau el blat qui madura....
Donau la maina an el blat.

Oh, Bon Jesús, Pa de Vida
qui del cel vareu baixà,
i fròbareu aollida
a Bètiem. Casa de pa,
i en vostres mans, sené mida,
el vareu multiplicà.

Manau què la terra mare
doni sempre el pa i el vi.
Vos qui en el regne del Pare,
ara el beveu sense fi.
Vos qui en companyia cara
també el beguéreu aquí.

Abans de l'Eucaristia
el vi engendrava pecat;
el vi tentava i lluita
en vidre, transfigurat;
molt dolçament se bevia
però després, irritat.

com escorpi enverinava,
mòsegava com serpènt....
Més, un mot el consagrava
sang d'un Etern Testament,
i vostra mà l'allargava....
oh, Bon Jesús, llargament,

anegau la terra tota
dins el broll del vostre Vi;
si la caritat s'agota
vindrà a pendre foc aquí;
si la carn lliis no brota,
ell la farà reñori.

Per les finestres desceloses
vola amb vol immaculat
el llençol que les esposés
penant en Vos, han filat,
més ben olem que les roses,
perfumat de castedat.

i pel carrer qui s'arbara
s'escampen humils tresors:
murtia, encens qui s'evapora,
i cants i cors i flors....
Allà un amor vos adora....
Feis-ne un ramell de dos cors!

Colliu-los a l'hora fresca
i lligau-los amb un bri;
l'antic miracle floresca
i l'aigua les torni vi;
vostre Ma les compartesca
el pa de l'humil festi,

el pa negre qui assacia
i dona força i salut,
el pa de la pagèsia
més gustos com més eixut,
el pa just de cada dia
demanat i obtingut;

i que l'un a l'altre diga
mentre el menja santament:
«No te sembla, bona amiga,
com més temps va transcorrent,
que el nostre cor com qu'estiga
din nostren pit més calent?

Extàticament el dia
s'acopa com ua flor;
la mar més perfum envia
i fa batre més son cor;
i el sol, vrs ponent, fa via
com una custòdia d'or.

Vers vós puja l'ole densa
del sembrat agonitzant;
la glopada més intensa
de l'encenser flamejant;
i pren la volada immensa
el «Te Deum» triumfant....

De l'església esbadellada
que desbordi el vostre abraç
a la natura postrada
que ha adorat el vostre pas
i encara està extasiada.
Esperen el vostre abraç,

al lluny, les muntanyes dretes,
més prop, el mar ajegut,
més prop, les cases estretes
que per vós han somrigut
molt més blanques i més netes;
i aquí el poble commogut.

En l'abracada infinita,
Jesús, estrenyeu-m'hi a mi,
que he feta vibrar contrita
a una banda de carn
la meua lira, petita
com una lira de Gri!

Lloraç RIBER, Pvre.

La ginesta Nit de sang

(7 de Juny de 1640)

Dies ira, dies illa.

Pér mi és la flor catalana, la ginesta!

Quan la veig en les costes de les muntanyes tan alegria i lluminosa, em sembla l'ànima del nostre poble florint. I aquella olor que fa aquella olor de pursa forta; i aquella frescor que té! Em sembla que si ens omplissim ben bé els esperits de la olor de la ginesta, seríem més nosaltres mateixos: així, alegres, francs, bons, com bons catalans: que ella ens purificaria de les tares que tenim; i que quan algun pràster vulgués donar idea de nosaltres, diria:—Mirau, és un poble que la seva flor és la ginesta.— I que tothom l'entendria de seguida; i dirien:—Oh! quin poble deu ésser! Ja de petit, no sé perquè (devia ésser així la festa de «Corpus» em semblava la festa més catalana: Sant Tomàs, la festa més barcelonina, però «Corpus» la festa més catalana. Ja em costaria d'explicar això, però aquestes coses se senten o no se senten. I a mi aquella olor de ginesta em feia olor de Catalunya, que hi faré? Era catalanista de la ginesta.

I ara també. Tant és que em digueu una cosa com una altra. Amb la ciència de les races i amb els fets de la història i amb estudis socials i amb el caràcter del nostre dret i amb totes les raons que vulgueu, m'arribareu a fer entendre i deixar-me ben convençut de què Catalunya és quelcom ben personal i ben distint en el món, i que, per tant, tenim tot el dret d'ésser lliures i de fer-nos la nostra llei. Però totes les vostres raons, ni discursos, ni llibres, ni res, em faran sentir tan català com llavors que en la quietud de la muntanya em trobo tot sol damunt d'una mata de ginesta florida. Llavors me'n podrien venir de doctors i savis i polítics a demostrar-me amb allò mateix de les races i de la història i del dret i de la sociologia que Catalunya no és tal nació, sinó una província d'una nació: jo ho escoltaria tot serenament i tan savis podrien ésser que els digués:—Vaja, teniu tota la raó; però veieu aquesta ginesta? sentiu la olor? Doncs jo trobo que fa olor de Catalunya. Ja podeu desbar tots els vostres arguments. Catalunya és Catalunya perquè fa olor de ginesta.

Podria molt ben ésser que em tractessin de boig. Però joestic cert que aviat en vindrien molts que voldrien ésser boigs com jo, i quan els boigs fossim més que els savis, els savis serien els boigs; i la nostra bogeria apareixeria com la més dolça saviesa.

—Com és que no hi ha ginesta en aquesta clotada, i en l'altra vessant sí?—vaig preguntar no fa gaire. I mig rient van respondre'm:—Es que la ginesta vol veure el mar.—Ah! la ginesta vol veure el mar? I de seguida vaig pensar:—Doncs, què és Catalunya, si no un seguit de muntanyes que se'n van a veure el mar devallant-hi de pressa; és el que fa Catalunya: és la seva ànima. Doncs, la ginesta és l'ànima de Catalunya.

Floriu, floriu, ginesteres,
dalt dels monts, davant del mar,
enceneu-vos com fogueres
al sagrat de cada llar.

Les fogueres catalanes
ja flamegen dalt del cim:
són les flames sobiranes
d'aquell foc que tots tenim.

Per la costa, a grans esteses,
tot el ginestar fa llum:
les candeles són enceses,
lotes faire i sense fum;

una llum que llança flaire
des dels monts avall del mar,
i de l'aire en fa'l nostraire
que és tan ho de respirar.

En la flor de la ginesta
Catalunya m'ha parlat;
m'ha parlat de la gran festa
de la nostra llibertat.

Joan MARAGALL

L'Institut d'Estudis Catalans,
amb la publicació del seu Vocabulari Ortogràfic i la Gramàtica que signa En Pompeu Fabra, ha portat el nostre idioma a un grau prou avançat de fi zació perquè sigui una vergonya en tot ciutadà el fet de no posseir el mínim de coneixements que calen per escriure'l correctament.

Catalunya, Catalunya,
el teu dia s'és fet nit,
i si ton present és negre
bé n'és més l'esdevéhir.
El blat de tos plans i rostos
i els arbres de tos camins
un dia per altre es reguen
amb sang de tos amats fills.
puix per tot arreu en maten
els soldats del rei Felip,
com si el ser de ta nissaga
fos el més negre dels crims.
De tants fills com alletares
un sol n'hi ha de ben vist,
no més un qui aldar-te puga
i és ton més dolent butxi.
¡Comte d Santa Coloma,
malviatge qui et parí!
¡que tants llamps caiguin en terra
i que, de tants, cap te firí!
El dia que vare naixer
fou un dia maleit,
més li valdria a ta pàtria
que hagués nat un escorpi.
A la pobra de ta dida
devies rosegà el pit,
perquè llet ¡malaganyadal
et donà en lloc de verí;
perquè al veure't a la terra
no te'n tragué de seguit,
pèl camí mateix dels àngels
enviant-te al paradís;
que no hagués avui de fer-ho
la terra que t'engrandí,
no creient que per la paga
l'endogalesis així.

Tu, de sos braços de mare
n'has vist arrencar sos fills,
empenyent-los terra enfora
pel gust de veure'ls morir,
mentre tropes forasteres
en sos braços feien niu,
fent serralls d'aqueixes viles,
d'aqueixos camps cementirs.
Prou sentires tu ses queixes,
prou sos gemes has sentit,
prou l'has vista emmanillada
com un lladre de camins,
més, com un bord, no coneixes
de ta mare llos sospirs
i podent bé deslligar-la
vas estrenyent el cordill.
Tu has vist tornar sa corona
corona de joncs marins,
son ceptre d'or una canya
amb que la vas percutint.
Veus que sa creu és feixuga
i altres creus li has afegit;
té set, i amb fel i vinagre
cremes sos llavis sovint.
Si mai t'ensenya les nafres,
gires la cara i te'n rius,
si amb unglots de cuca fera
no les hi acabes d'obrir.
En Serra ens engrillonares,
En Vergós i En Tamarit,
i a haver-t'hi vist amb coratge,
hauries mort a En Clars.
Mes, prou ja de malifetes,
avui arribes al cim:
la que temps ha butxineges
vol acabar esta nit.

Del càstig poc se li en dona,
ja el rep així com així;
al menys per donar-li càstig
no seran tants els butxins.
Ja s'ou en el carrer Ampie
com un salvatge alarí
la trompa que als muntanyesos
fa posar la falç als dits.
Ja la branden verinosos
i al seu tan ferestec dring,
els caps rodolen per terra
un o dos a cada pic.
¡Ail la sang és tan ardenta
que ubriaga com el vi,
als qui en beuen una gota
no els sadolla pas un riu.
Al crit de mata-degolla
respòstegen els veïns,
pels reconcs de les botigues
dents i caixals fent cruixir.
¡Via fora! ¡Via fora!
criden, els tallants garfint,
i cercant per esmollos-los
colls i braços enemics.
¡Via fora! ¡Via fora!
veu més alta els ho diu,
puix, «nanc nanc», el cóure s'alça,
en l'alt campanar del Pi.
Les portes cauen per terra,
sagnen cadires i llits;
qui dorm mai més se deixonda,
qui no dorm ja el fan dormir.
Precs i Hàgrimes no hi valen,
no hi valen gemes ni crits,
que allà van més quimerosos
aon ouen més sospirs.
La raó és la de l'èspasa,
la llei és la del desig;
si així ho fan, els qui moren
els ho ensenyaren així.

Allà hi ha els d'En Sanja Cilla, els d'En Roc Guinart ací, menys que sos ulls guspireja la tela que llu en sos dits. Els diputats en lliures de les pletes van al mig i al seu davant, dalt de perxes, els caps dels seus enemics. Massa forta és la revenja, segadors barcelonins, massa forta que és estada puix de blat no en queda un bri. Sols queda el dolent del Comte, mes cal que estiga amant; per beure sang de la seva avui es deixarà el vi. Ja al bell davant de sa casa fan un crit de via endins: rucs d'homes i de feres en infernal remolt. Les portes que eren barrades per terra van a bocins, i escala amunt es rebaten a tall de mals esperits. Per tots els recons el cerquen, verinosos escorpins, que rallarien el ferro si de ferro se cobris. No deixen pedra per moure, ni moble per migparir; la destra feixuga arriba allà on no arriba l'enginy. Mes si tant hi renegaven, bé reneguen més sortint, havent desbotat la gàbia i essent el pardal fugit. I encenent amb la greu nova les pletes del passadís, a fora el mur es rebaten per on diuen que ha sortit. A cents, a cents se n'hi aboqueja i ja hi son a cents i a mils brandant altres tantes eines per colgar-les en son pit. Els uns al portai es queden per visurar al qui n'ix, altres pels camps s'esgarrien que fosquen com els lliris. Els qui pels camps s'esgarrien el cerquen bé a l'endeví; mes com llambreguen de gana més enllanet ja l'han vist. Sis a prop se n'hi ensopeguen, plegats al punt son allí; sis eines de tall portaven, les hi enforquen totes totes sis. De Sant Bertran en les hortes, part d'avall de Montjuich, damunt d'un pilot de pedres s'atreia una creu de pi. Aneu-hi, fills de muntanya, aneu-hi, barcelonins, a resar un Pare nostre per qui fou nostre burlí.

Mn. Ginto VERDAGUER

Riudeperes, 1866.

Municipi

La sortida dels gegants

La Plaça de Sant Jaume, ocupada, en gran part, per una munió de mainada de totes edats. Els de més pocs anys movien gran gatzara esperant que toqués la primera batallada de les dotze.

Tantost el flaviol ha començat a rellar, els gegants, que eren dins el pati de Casa la Ciutat, s'han alçat i han aparegut a la portalada.

Una ovació clamorosa els ha saludat. Han sortit al bell mig de la plaça i allí han dansat entre aplaudiments i crits de la mainada i el somriure de satisfacció dels grans, que també senten una íntima satisfacció de contemplar aquesta joiosa costum popular.

Els gegants van abillats igualment que l'any passat.

Després de dansar han anat a saludar les primeres autoritats: alcalde, Bisbe, capità general i governador, i a casa dels regidors.

A quarts de tres de la tarda, que plovisquejava, han anat a dinar... els gegants. Els gegants han fet posada al vestíbul de Casa la Ciutat.

A la tarda han seguit les visites.

A l'Ajuntament s'ha rebut un ofici del Govern civil concedint l'exempció de subhasta i concurs per a l'adquisició de la casa coneguda amb el nom de Convent dels gossos i dels terrenys del seu voltant.

Borsa de Madrid

Barcelona 29 maig

Telegrams de les tardes	
per 100 interior, comptat...	78.45
per 100 exterior, comptat...	78.45
per 100 exterior, comptat...	78.45
per 100 exterior, comptat...	78.45
per 100 exterior, comptat...	78.45
per 100 exterior, comptat...	78.45
per 100 exterior, comptat...	78.45
per 100 exterior, comptat...	78.45
per 100 exterior, comptat...	78.45
per 100 exterior, comptat...	78.45

Darreres informacions

Parlamentària

Madrid, 29, 2 tarda.
Decididament demà no hi haurà sessió al Congrés, com s'havia anunciat; però en canvi aquesta setmana no hi haurà vacació parlamentària.

De la Presidència

El president del Consell ha despatxat a la Presidència amb el sots-secretari i amb l'interventor civil del Protectorat d'Espanya al Marroc, senyor Benítez.
El cap del Govern ha rebut la visita del president del Consell d'Agricultura de Toledo i del cadet de senyor Bonilla Sanmarín.

Els ascensos al generalat

Aquest matí s'ha reunit a l'Estat Major Central la Junta dictaminadora per als ascensos al generalat, constituïda pels generals Weyler, Arizón, Luque, Aznar i Ochando.

S'han examinat alguns expedients de coronels apres per a l'ascens. Hi ha actualment dues vacants de general de brigada, corresponents: una, al torn d'infanteria, i altra al torn d'artilleria.

La pròxima vacant haurà d'ésser coberta per un coronel de la guàrdia civil.

Els metges titulars

El sots-secretari de Governació ha manifestat aquest migdia als periodistes que els metges titulars de la província de Saragossa havien dirigit un telegrama al marqués d'Alhucemas, anunciant-li l'enviament d'una respectuosa instància, en la qual demanen que l'Estat s'encarregui de la paga dels seus hovers.

Ha afegit el senyor Rosado Gil que el senyor Garcia Prieto tenia en preparació un projecte referent a aquest assumpte, per a tots els metges d'Espanya, però que no podia precisar encara els termes en què es redactarà la referida disposició.

La vaga de Santander

L'alcalde de Santander va reunir ahir en son despatx els representants de les classes patronals i obreres del ram de fusteria, sense què

malgrat els seus bons oficis, convingués que arribessin a un acord. El governador continua pel seu compte les gestions, en recerca de una fórmula d'avenença.

Els enginyers militars

Els enginyers militars celebren la vigília del seu patró Sant Ferran amb un ranxo extraordinari i festes als quarts.

Els sergents, brigades i sub-oficials es reuneixen en banquet, presidit per oficials.

Demà se celebrarà una missa, de campanya al quarter de la Muntanya.

Enterrament

L'enterrament del senyor Oyarzabal ha resultat concorregutíssim, presidint el dol el senyor Bugallal.

Ha assistit molts polítics i personalitats judicials i caps del Cos de Correus.

Els funcionaris civils

La Federació de Correus, Telègrafs i Hisenda ha repartit entre els diputats un fullat que comprèn les millories que demanen s'introdueixin en el projecte d'empleats.

La vaga de sastres

S'han reunit els patrons sastres. Han convingut en què la vaga és arbitrària, perquè ha esclatat quan s'havien nomenat les comissions d'ambdues parts per a solucionar el conflicte.

S'ha acordat per unanimitat sostenir les actuals bases de contracte de treball i no donar feina a cap obrer associat.

L'arbitri sobre el cotó

Madrid, 29, 4'15 tarda.
Referint-nos al R. D. sobre el cotó, que equivocadament atribuïrem al se-

nyor Cambó i que el president del Consell de ministres presentarà a la firma regeia a proposta del Comissari d'Abastiments, podem afegir que en dit R. D. s'establirà un arbitri sobre el cotó importat.

Per a l'aplicació de dit arbitri es considerarà el cotó importat dividit en tres classes: Amèrica, Índia i similars i Egipte (Jumel).

L'Amèrica es gravarà amb un arbitri que constituirà el tipu; l'Índia i similars amb un 25 per 100 menys que l'americà, i l'Egipte (Jumel) amb un 25 per 100 més que l'americà.

El rebuig als efectes de l'arbitri es considerarà equiparat a l'Índia i similars i la manufactura es carregarà amb un 20 per 100 més que el tipu fixat per al cotó Egipte (Jumel).

L'arbitri es cobrarà en les duanes en el moment del desembarc, constituint amb ell un dipòsit que es posarà a disposició del Comitè Cotoner.

Part de l'arbitri es destinarà al pagament de jornals en el cas de paro forçós en l'indústria tèxtil, en la següent forma:

Si el paro és d'un dia, salari complet; si el paro és de dos dies, un 80 per 100; si és de tres dies, un 70 per 100; si és d'alguns dies o de setmanes enteres fixarà el tipu el Comissari d'Abastiments, tenint en compte l'existència de cabals.

Es creen, a més, uns bons especials per la indústria cotonera, fixant-se en el Reial Decret, també, les regles complementàries per a posar en vigor la nova organització, que tendeix a aminorar la crisi que amenaça la manca de cotó.

CONGRES

Madrid, 29, 5'15 tarda.
El senyor Villanueva obre la sessió a les 3'40, amb sis diputats als escons.

Fàbregas i Recasens

BANQUERS

VALORS, CUPONS, BANCA, CANVI, GIROS
4. RAMBLA DELS ESTUDIS, 4. - BARCELONA

BORSA DE BARCELONA 29 Maig 1918

Cotització única del Col·legi d'agents de Canvi i Borsa i el Mercat Lliure de Valors

SESSIONS DEL DIA.—Al matí, a la Sala de Contractacions del Casino Mercantil, a fi de juny: Nords, a 56'05; i Orenses, a 18'65.

Des d'aquesta tarda les comparacions es faran sols amb els valors cotitzats a fi de juny.

Dobles per a fi pròxim.—Nords, 0.275; Alacants, 0.30; Andalusos, 0.275 i 1.25; Orenses, 0.10; Filipines, 0.75; Colonials, 0.275; Mercantils, 0.30, 0.275 i 0.30; Plats, 0.275 i 0.25; i Prestecs i Descomptes, 0.125.

A la tarda, a la Casa Llotja, s'obre de Nords, a 56'10, es puja a 56'65 i es tanca a 56'60. Alacants de 63'95 a 64'05, tancant a 63'95, canvi d'obertura. Orenses, a 18'65 i 18'70; Plats, a 50'75 i 50'87; i Colonial, a 57'75.

Dobles per a fi de juny.—Nords, 0.25 i 0.275; Alacants, 0.28'75 i 0.30; Andalusos, 0.275.

Cotització de valors tractats al comptat i no inscrits encara en el Butlletí Oficial

Ferrocarril Catalunya 5%, a 89'75.

Barcelona Traction Light and Power 7%, a 104'00.

Astillers Cardona 9%, a 99'75.

COTITZACIO DE FRANCS I LLIBRES: 62'00 i 16'82.

AL COMPTAT (reproduït del Butlletí Oficial)

Canvis estrangers		Ajuntaments i Diputacions		Lleida Reus		Catalana Gas F.	
Paris, xec, no publicat	62'00	Municipi 1903	84'30	Segovia	83'15	Bonos	100'50 25 50
Londres, xec, publicat	16'82	1904	84'25	Almansa 4%	83'00	Mallorca	100'50 25 50
Berlin, xec	00'00	1905	84'25	Almansa ad.	64'65	Valencia	100'50 25 50
Roma, xec	39'00	1906 A.	83'65 75	no ad.	52'75	Energia Elect. 5%	95'50
Nova York, xec	3'545	1906 B.	83'50 75	Sant Joan	71'75 72'00	6%	100'65 75
		1906 C.	83'65	Alasua	89'50		
		1907	81'50	Osca a F.	81'50		
		1912 E	79'30 75	Alacant 1.º hipot.	55'50 54'85		
		1912	80'00	A.	100'75		
		1913	81'75	B.	83'50 88		
		1914 B.	81'50	C.	81'50 75		
		1917 B.	82'00	D.	79'75		
				E.	88'55 90		
				França 1884	55'15		
				A.	1878 55'50 75		
				B.	42'25		
				C.	35'50		
				D.	63'00		
				E.	92'00		
				F.	94'50		
				G.	78'00		
				H.	78'00		
				I.	78'00		
				J.	78'00		
				K.	78'00		
				L.	78'00		
				M.	78'00		
				N.	78'00		
				O.	78'00		
				P.	78'00		
				Q.	78'00		
				R.	78'00		
				S.	78'00		
				T.	78'00		
				U.	78'00		
				V.	78'00		
				W.	78'00		
				X.	78'00		
				Y.	78'00		
				Z.	78'00		

* Els valors senyalats amb asterisc, no han tingut cotització. Deixem constatat l'últim canvi per a guia del llegidor.
DARRERA SESSIO.—Al Casino Mercantil, de dos quarts de cinc a les cinc de la tarda a fi de juny: Nords, de 57'05 i 57'10 a 56'90; Alacants, de 64'20 a 64'05; Andalusos, a 57'80; i Mercantils, a 63 enters.
Diferències de les operacions a terme
De la tanca del matí d'avui a la de les cinc de la tarda: es puja 0'85 de Nords.

Al banc del Govern els ministres de la Guerra i Estat.

Precis i preguntes

El senyor VELAYOS demana als respectius ministres que proveïxin la plaça d'oficial lletrat del Tribunal Suprem i d'enginyer industrial de la Direcció General de Correus.

Dirigint-se al Comissari de Proveïments, demana que es corregeixin certes deficiències en el repartiment de blat a Avila.

El senyor VECIANA sol·licita que el Govern fixi la taxa del sofre, el sulfat de coure i altres productes químics indispensables per al desenrotll de la agricultura.

Describeu la difícil situació creada per l'alça del preu de dits productes als agricultors de la província de Tarragona.

Llegeix alguns telegrams en els quals demanen els productors que la taxa del sofre es fixi en 29 pessetes.

Els vins espanyols a França

El ministre d'ESTAT anuncia que, mercès a les gestions realitzades pel nostre encarregat de negocis de l'ambaixada de París, secundades per l'ambaixador francès a Madrid, el Govern de la nació veïna ha acordat adquirir directament el 40 per 100 dels nostres vins destinats a l'exportació; deixant el 60 per 100 restant al comerç lliure.

El senyor VECIANA felicita el ministre d'Estat per l'èxit de la seva acció.

El senyor GARCIA SANCHEZ sol·licita la revisió d'alguns expedients de quintes de la província de Salamanca.

Li contesta el ministre de la GUERRA prometent, en ço que estigui de sa part, contribuir a la depuració dels fets denunciats.

El senyor ALVAREZ ARRANZ diu que es proposa parlar de l'epidèmia regnant, però per trobar-se malalt, alguns digutats que es proposen tractar d'aquesta qüestió, ho ajorna per a la pròxima sessió.

El senyor PORTELA demana millores en els sous dels funcionaris judicials.

Li contesta el ministre de GRACIA I JUSTICIA que ha presentat el corresponent projecte de reorganització judicial, però apart d'això ha remès al ministre d'Hisenda el pressupost del seu departament en el que es milloren els seus.

El senyor NOUGUES desitja que el Govern puntualitzi més els termes del conveni amb França per a l'exportació de nostres vins.

Pregunta si el 60 per 100 d'exportació lliure es podrà realitzar sense entorpidiments de cap mena.

El ministre d'ESTAT diu que les aclaracions que demana el senyor Nougues són ofensives per a la serietat del Govern francès. Fa una llarga exposició de les negociacions que han precedit a aquell concert entre ambdós països.

Diu que al 60 per 100 dels vins s'aplicarà el mateix règim que hi havia abans d'últim el conveni que ens ocupa.

Rectifica el senyor NOUGUES.

El senyor GIL I MORTE parla per a que el Govern assegurés la provisió d'emvasos de llana a la nostra indústria pesquera.

El ministre d'ESTAT diu que el Govern anglès es troba inspirat en immillorables intencions per a la nostra indústria.

El senyor SABORIT demana que es portin a la Cambra diversos documents relacionats amb la represi de la vaga d'agost a Astúries, especialment la Memòria del general Arraiz, una relació del material gastat d'ençà de 1908 per la fabrica militar de Trubia i altres molts documents relacionats amb la despesa i producció del referit establiment, car l'orador es proposa explicar una interpellació sobre punts de tant interès per al país.

Es queixa el senyor Saborit que hagi casos, entre ells un de Saragossa i altra d'Oviedo, d'obres als quals no s'ha aplicat els beneficis de la llei d'amnistia amb tot i estar compresos en ella.

Diu que a Manzaneres i a Ciudad Real hi presos a conseqüència dels successos d'agost.

Denuncia que a Sama hi ha dos soldats als quals s'ha obligat a anar al servei malgrat ésser exems per ser els dos picadors minaires.

Denuncia alguns abusos de la guàrdia civil amb varis obrers, entre ells un, a Monturce, que ha estat bastonejat per un sergent de la guàrdia civil.

El ministre de GRACIA I JUSTICIA li contesta que encara no s'ha notificat al nostre Govern.

El senyor SEOANE demana que es porti a la Cambra.

El ministre de GRACIA I JUSTICIA, —El portaré, però consti que està en llatí.

El ministre de la GUERRA promet portar a la Cambra aquells documents que puguin ser coneguts.